

HET VERHELDEREN VAN PRAKTIJKVRAAGSTUKKEN

Ontwerpgericht actieonderzoek, kennisclip 2

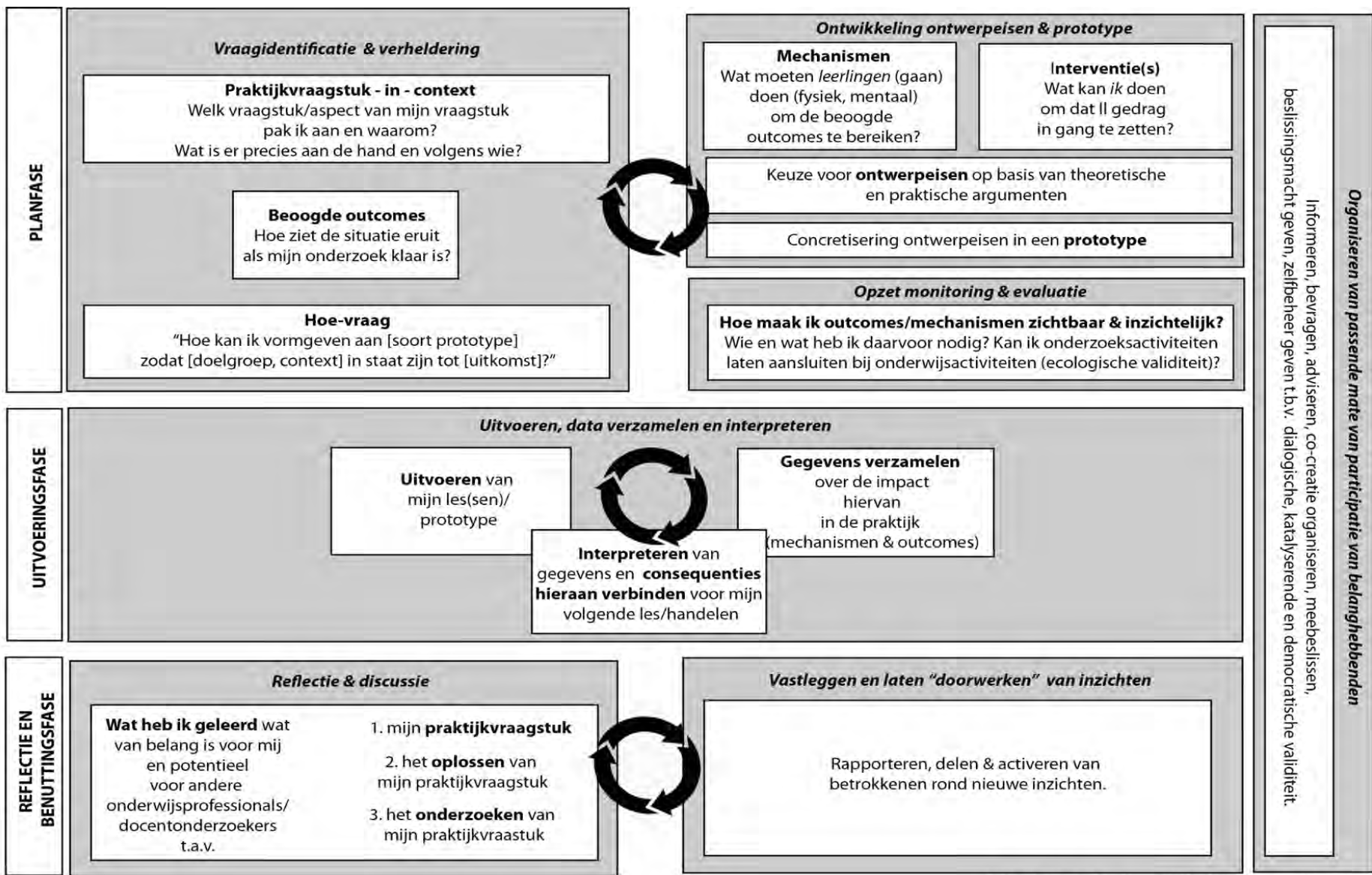
Dr. Jeroen S. Rozendaal

Juni 2020

INHOUD

- Kenmerken van geschikte vraagstukken
- Niet denken in oplossingen!
- Hoe kom je aan een vraagstuk?
- Democratische en dialogische validiteit
- Rol van literatuur
- Wat is relevante 'contextuele informatie'?
- Formuleren van beoogde uitkomsten
- De onderzoeksvraag

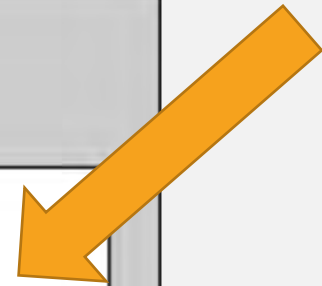
(p) werkgroep afstuderen cluster talen, versie 06-5-2020

Vraagidentificatie & verheldering

Praktijkvraagstuk - in - context

Welk vraagstuk/aspect van mijn vraagstuk pak ik aan en waarom?

Wat is er precies aan de hand en volgens wie?

Beoogde outcomes

Hoe ziet de situatie eruit als mijn onderzoek klaar is?

Hoe-vraag

"Hoe kan ik vormgeven aan [soort prototype] zodat [doelgroep, context] in staat zijn tot [uitkomst]?"

KENMERKEN VAN GESCHIKTE VAKDIDACTISCHE VRAAGSTUKKEN

- **Het praktijkvraagstuk:**
 - heeft de juiste complexiteit:
 - *speelt in de eigen lespraktijk*
 - *kan daar (wellicht) ook worden opgelost*
 - *wordt ervaren door meerdere leerlingen*
 - *oplossing kan niet zomaar worden opgezocht*
 - is didactisch
 - is gerelateerd aan het vak

Voor pedagogische
vraagstukken – zie
handleiding niveau 3

PRAKTIJKVRAAGSTUKKEN BIJ DE TALENOPLEIDINGEN

- **Gericht op het leren beheersen van de taal:**
 - Luisteren, lezen, spreken, gesprekken voeren, schrijven, fictie
 - Specifiek voor Moderne Vreemde Talen: cultuur, DOVO
 - Specifiek voor Nederlands: taalbeschouwing, argumentatie, taalgericht vakonderwijs

HOE KOM JE AAN EEN VRAAGSTUK?

Eigen ervaringen

Input van leerlingen

- Gesprekken met WPB, vakgroepgenoten, collega's
- Bestuderen van (vak)literatuur

NIET METEEN DENKEN IN OPLOSSINGEN!

- **Tijd voor nemen:** 'je kunt geen goede oplossing bedenken voor een vraagstuk dat je niet goed begrijpt!' (zie ook Vermaak, 2009)
- **Vooronderzoek**
 - Discrepantie analyse (identificatie)
 - Kaartjesmethode (identificatie; Van Swet, J., & Munneke, 2017)
 - 5W+H-methode (verheldering)
 - Worldcafé (verheldering; Migchelbrink, 2016))
 - Bevragen tijdens of net na een taak (verheldering)
- **Eigen visie op de proef stellen:** 'is je vraagstuk wel HET vraagstuk?'
- **Lezen** over je vraagstuk
- **Meerdere perspectieven** betrekken/ confronteren
- **Specificeren** richting deelvaardigheden

DEMOCRATISCHE EN DIALOGISCHE VALIDITEIT (ANDERSON & HERR, 1999)

- Door rekening te houden met diverse vormen van validiteit van praktijkonderzoek verhoog je de kwaliteit van je onderzoek.
- Actieonderzoek is context gebonden: het moet betrokkenen handelingsperspectieven bieden
- **Democratische validiteit:** belanghebbenden hebben een stem bij de keuze van het vraagstuk, en de mogelijke oplossing van het vraagstuk et cetera.
- **Dialogische validiteit:** betrokkenen mogen meermaals meedenken met je de opzet van je onderzoek en de interpretatie van je resultaten.

ROL VAN VAKLITERATUUR

- Definiëren van kernconcepten
- Dieper inzicht in je vraagstuk
- De juiste verkennende vragen kunnen stellen
- Diagnostiek van de beginsituatie van je leerlingen
- Specifieke en realistische doelen stellen

Begin bij je handboeken vanuit de opleiding!

Vraagidentificatie & verheldering

Praktijkvraagstuk - in - context

Welk vraagstuk/aspect van mijn vraagstuk pak ik aan en waarom?

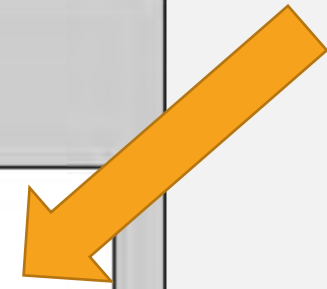
Wat is er precies aan de hand en volgens wie?

Beoogde outcomes

Hoe ziet de situatie eruit als mijn onderzoek klaar is?

Hoe-vraag

"Hoe kan ik vormgeven aan [soort prototype] zodat [doelgroep, context] in staat zijn tot [uitkomst]?"

A person is walking inside a large, transparent sphere that is placed on a city street. The person is wearing a dark jacket and a skirt. The background shows a city street with buildings and a church spire in the distance. The scene is slightly hazy, suggesting a misty or overcast day.

WAT IS RELEVANTE 'CONTEXTUELE INFORMATIE'?

- Welke aspecten van de context hebben een relatie met je vraagstuk?
- Wat heeft een buitenstaander nodig om jouw praktijkvraagstuk te kunnen begrijpen?

Vraagidentificatie & verheldering

Praktijkvraagstuk - in - context

Welk vraagstuk/aspect van mijn vraagstuk
pak ik aan en waarom?
Wat is er precies aan de hand en volgens wie?

Beoogde outcomes

Hoe ziet de situatie eruit
als mijn onderzoek klaar is?

Hoe-vraag

"Hoe kan ik vormgeven aan [soort prototype]
zodat [doelgroep, context] in staat zijn tot [uitkomst]?"

FORMULEREN VAN BEOOGDE UITKOMSTEN

- **Formuleer je beoogde uitkomsten:**
 - **Specifiek:** focus op deelvaardigheden in je vak of zelfs aspecten hiervan
 - **Meetbaar:** je uitkomsten dienen zichtbaar ('observeerbaar') te zijn, of zichtbaar gemaakt te kunnen worden
 - **Acceptabel:** je uitkomsten dienen acceptabel te zijn (zowel ethisch, als gezien niveaubeschrijvingen horende bij je vak, doelgroep en niveau van je leerlingen)
 - **Realistisch:** kloof tussen beginsituatie (omschrijven!) en beoogde doelsituatie dient overbrugbaar te zijn gezien de looptijd van je onderzoek).
- (Tijdsgebonden: alleen mits ingegeven door de context)

Vraagidentificatie & verheldering

Praktijkvraagstuk - in - context

Welk vraagstuk/aspect van mijn vraagstuk
pak ik aan en waarom?
Wat is er precies aan de hand en volgens wie?

Beoogde outcomes

Hoe ziet de situatie eruit
als mijn onderzoek klaar is?

Hoe-vraag

"Hoe kan ik vormgeven aan [soort prototype]
zodat [doelgroep, context] in staat zijn tot [uitkomst]?"

FORMULEREN VAN EEN ONDERZOEKSVRAAG

- Globaal format: *'Hoe kan ik vormgeven aan [soort prototype] zodat mijn [doelgroep, context] in staat zijn tot [outcome]?'*
- Voorbeelden:
 - *'Hoe kan ik in mijn lessen Engels aan klas MHVIB de productie van woorden en vloeiendheid bevorderen zodat de leerlingen zelfverzekerd een spreekbeurt van twee minuten over een bezienswaardigheid in Londen op A2 niveau kunnen houden?'*
 - *'Hoe kan ik het schrijven van een persoonlijke brief effectief aanbieden aan havo/vwo-brugklas leerlingen zodat zij tijdens het gehele proces de benodigde schrijfstrategieën voor elke fase (voor, tijdens, en na het schrijven) kunnen toepassen, en hierdoor handvatten hebben om een persoonlijke brief te schrijven op A2 niveau?'*
 - *'Hoe kan ik ervoor zorgen dat mijn mavo-3 leerlingen functionele teksten in het Engels op B1 niveau begrijpen en bijbehorende vragen kunnen beantwoorden?'*
- Let op:
 - Nooit de oplossing opnemen in je vraag, hier gaat namelijk je onderzoek over
 - Deelvragen zijn niet nodig.

CALL TO ACTION!

- Ga aan de slag met één of enkele methoden van vraagidentificatie en/of verheldering.
- Ga lezen over je vraagstuk.
- Ga in gesprek over mogelijke vraagstukken, of de betekenis van een vraagstuk met je leerlingen, je WPB, ...
- Probeer een scherpe beschrijving van je vraagstuk te maken alsmede een beschrijving van je beoogde uitkomst(en).
- Bespreek deze ook kritisch met je onderzoeksbegeleider op de HR en je medestudenten.

A background image showing multiple hands of various skin tones giving thumbs up, symbolizing approval or success. The hands are positioned around a central white text box.

**BEDANKT VOOR JE AANDACHT
EN VEEL SUCCES**

REFERENTIES

Anderson, G.L., & Herr, K. (1999). The new paradigm wars: is there room for rigorous practitioner knowledge in schools and universities? *Educational Researcher*, 28(5), 12-21.

Migchelbrink, F. (2016). *De kern van participatief actieonderzoek*. Amsterdam: SWP.

Van Swet, J., & Munneke, L. (2017). *Praktijkgericht onderzoeken in het onderwijs*. Amsterdam: Boom.

Vermaak, H. (2009). *Plezier beleven aan taaiere vraagstukken. Werkingsmechanismen van vernieuwing en weerbaarheid*. Deventer: Kluwer.